

Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelija
Profiiliselvitys 2006-2007

Sari Lohikoski

Sisällys

1. Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmät	3
2. Avoimen opiskelija tilastoaineiston valossa	4
2.1 Aineisto	4
2.2 Koulutusalat	5
2.3 Opiskelijoiden ikä	5
2.4 Eri alojen opiskelijamäärien jakautuminen sukupuolen mukaan	7
2.5 Opintojen määrä opintopisteinä	7
3. Avoimen opiskelijan profiili kyselytutkimuksen valossa	8
3.1 Vastaajien ikä, perhesuhteet ja asuminen	8
3.2 Vastaajien koulutus ja työelämä	11
3.3 Opiskelualat ja määrät	12
3.4 Opiskelijan motiivit	12
3.5 Elämäntilanteen analyysi	18
3.6 Opiskeluun positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavat tekijät	20
3.7 Tulevaisuuden opintosuunnitelmat	20
3.8 Opiskelijoiden toiveet avoimen tarjonnasta	22
4. Yhteenveto	23
Liitteet	24

1. Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmät

Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijaprofiiliselvitys toteutettiin yhteistyössä valtakunnallisen avoin AMK -kehittämisen verkoston (2007-2009) ja opetusministeriön kanssa. Profiiliselvityksen tavoitteena oli selvittää, kuka ja millainen on avoimen ammattikorkeakoulun opiskelija. Tarve selvityksen tekemiseen nousi esiin sekä kehittämisselvityksen ohjausryhmässä että avoimen ammattikorkeakoulun toimijoiden keskuudessa. Profiiliselvitys katsottiin tarpeelliseksi, koska aikaisempaa valtakunnallista tutkimusta ammattikorkeakoulun avoimen opiskelijasta ei ollut. Selvityksen toteuttaminen tukee avoimen ammattikorkeakoulutoiminnan kehittämistä entistä asiakaslähtöisemmäksi. Selvityksen käytännön toteutuksesta vastasi Satakunnan ammattikorkeakoulun Täydennyskoulutuskeskus.

Selvityksen tarkoituksena oli muodostaa kuva avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijasta. Tutkimuksen kannalta mielenkiintoista oli pohtia, voidaanko avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijasta löytää yleistetty muotokuva tai erityyppisiä ryhmiä. Tutkimuksella haluttiin ensisijaisesti vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Kuka opiskelee avoimessa ammattikorkeakoulussa?
- 2) Mitä hän opiskelee?
- 3) Mitkä ovat opiskelun syyt ja motiivit?

Tutkimus toteutettiin kaksiosaisena. Ensimmäisessä osassa kartoitettiin opiskelijan kuvaa ammattikorkeakoulujen opiskelijarekistereistä saatavien tietojen avulla. Toisessa osassa opiskelijan kuvaa tarkennettiin tekemällä kyselytutkimus avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelleille. Tutkimus oli valtakunnallinen eli kohderyhmänä olivat kaikkien ammattikorkeakoulujen avoimen tarjonnassa vuosina 2006-2007 opiskelleet. Tiedot opiskelijarekisteristä koottiin siten, että ammattikorkeakouluja pyydettiin lähettämään tie-

toja syksyllä 2006 avoimen opetustarjonnassa opiskelleista. Ammattikorkeakouluilta pyydettiin opiskelijoista seuraavat tiedot: ikä, sukupuoli, kotikunta, äidinkieli, suoritettujen opintojen määrä ja opintoala. Tiedot pyydettiin excel-taulukoina, jotka koottiin yhdeksi tiedostoksi.

Kyselytutkimuksella avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijan profiilia tarkennettiin kysymällä opiskelijoilta itseltään opintoihin, opiskeluun ja henkilökohtaisiin tavoitteisiin liittyviä asioita. Kyselylomakkeen avulla koottiin tietoa opiskelijan koulutuksesta, sosioekonomisesta asemasta, ammattialasta ja opiskelijan tulevaisuuden opintosuunnitelmista sekä pyydettiin opiskelijaa kirjoittamaan vapaamuotoisesti opiskeluun liittyvistä asioista. Kysely toteutettiin internetkyselynä ajalla 21.10.-31.12.2007. Kyselyn kohderyhmänä olivat avoimen ammattikorkeakoulun syksyn 2007 opiskelijat. Kohderyhmä tavoitettiin siten, että kukin ammattikorkeakoulu lähetti omille avoimen tarjonnassa syksyllä 2007 opiskelleille kutsun vastaamaan kyselyyn.

Kyselylomakkeessa (Liite 1) oli monivalintakysymyksiä, joihin oli laadittu valmiit vastausvaihtoehdot sekä avoimia kysymyksiä, joihin vastaaja saattoi vapaamuotoisesti kertoa kysymyksen aiheesta. Lomakkeen kysymykset oli ryhmitelty seuraavien teemojen mukaan:

- 1) Taustatiedot
- 2) Pohjakoulutus ja tilanne työelämässä
- 3) Nykyinen opiskelu avoimessa ammattikorkeakoulussa
- 4) Opiskelun motiivit
- 5) Opintosuunnitelmat
- 6) Odotukset avoimen ammattikorkeakoulun opintotarjonnasta
- 7) Opiskelun sijoittuminen opiskelijan elämänkaareen
- 8) Opiskeluun vaikuttavat positiiviset ja negatiiviset tekijät

2. Avoimen opiskelija tilastoaineiston valossa

2.1 Aineisto

Ammattikorkeakouluja pyydettiin tutkimusta varten lähettämään excel-tilauksena opiskelijoista seuraavat tiedot: asuinkunta, äidinkieli, syntymävuosi, sukupuoli, opintoala ja suoritettujen opintojen määrä. Ammattikorkeakoulujen lähettämien tietojen pohjalta koottu tilastoaineisto koostui 26 ammattikorkeakoulun 7202 avoimen tarjonnassa syksyllä 2006 opiskelleesta opiskelijasta, joilla oli opintopisteitä rekisterissä.

Eniten aineistossa on Mikkelin (12 %), Lahden (9 %) ammattikorkeakouluissa ja Savonia-ammattikorkeakoulussa (8 %) opiskelleita. Tilastoaineistosta puuttuvat Högskolan på Åländin, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun, Poliisiammattikorkeakoulun ja Svenska yrkeshögskolanin tiedot, koska nämä ammattikorkeakoulut eivät toimittaneet pyydettyjä tietoja tutkimusta varten. Opiskelijoiden jakautumista eri ammattikorkeakoulujen kesken on kuvattu taulukossa 1.

Ammattikorkeakouluilta pyydettiin tietoja opiskelijoiden äidinkielestä. Koska kaikki ammattikorkeakoulut eivät tilastoi opiskelijan äidinkieltä, tilastoaineistossa opiskelijoiden kokonaismäärä on pienempi kuin koko aineistossa. Suurin osa, 92 %, avoimen opiskelijoista oli äidinkieleltään suomenkielisiä. Ruotsinkielisiä opiskelijoita oli 5 % kaikista opiskelijoista. Opiskelijoista hieman yli 1 % oli äidinkieleltään englanninkielisiä ja hieman alle 1 % opiskelevista oli äidinkieleltään saksankielisiä. Opiskelijoiden äidinkieli on kuvattu taulukossa 2. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat pääsääntöisesti suomenkielisiä. Ruotsinkielisten osuuteen vaikuttanee se, että vain kaksi neljästä ruotsinkielisestä ammattikorkeakoulusta lähetti tiedot tilastoaineistoon.

Taulukko 1

Tilastoaineisto oppilaitoksittain

Ammattikorkeakoulu	Lukumäärä	%
Arcada	201	3
Diakonia	486	7
EVTEK	99	1
HAAGA-HELIA	430	6
Helsingin amk	272	4
Humanistinen amk	68	1
Hämeen amk	178	2
Jyväskylän amk	242	3
Kajaanin amk	142	2
Kemi-Tornion amk	276	4
Keski-Pohjanmaan amk	486	7
Kymenlaakson amk	149	2
Lahden amk	665	9
Laurea	301	4
Mikkelin amk	900	12
Oulun seudun amk	181	3
Pirkanmaan amk	340	5
Pohjois-Karjalan amk	233	3
Rovaniemen amk	157	2
Satakunnan amk	261	4
Savonia	574	8
Seinäjoen amk	107	1
Tampereen amk	305	4
Turun amk	83	1
Vaasan amk	47	1
Sydväst	19	0
Yhteensä	7202	100

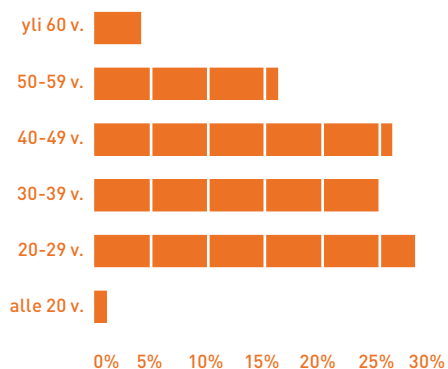
Taulukko 2

Opiskelijoiden äidinkieli

Kieli	Lukumäärä	%
suomi	3839	92,3
ruotsi	208	5,0
englanti	45	1,1
viro	4	0,1
espanja	3	0,1
ranska	4	0,1
venäjä	7	0,2
somali	2	0,1
italia	1	0
saksa	28	0,7
tsekki	1	0
latvia	3	0,1
puola	1	0
japani	1	0
persia	1	0
portugali	3	0,1
kiina	6	0,1
suahili	1	0
kurdi	1	0
Yhteensä	4159	100,0

Kuvio 1 Koulutusalojen opiskelijamäärät prosentteina

Kuvio 2 Opiskelijoiden ikä

2.2 Koulutusalat

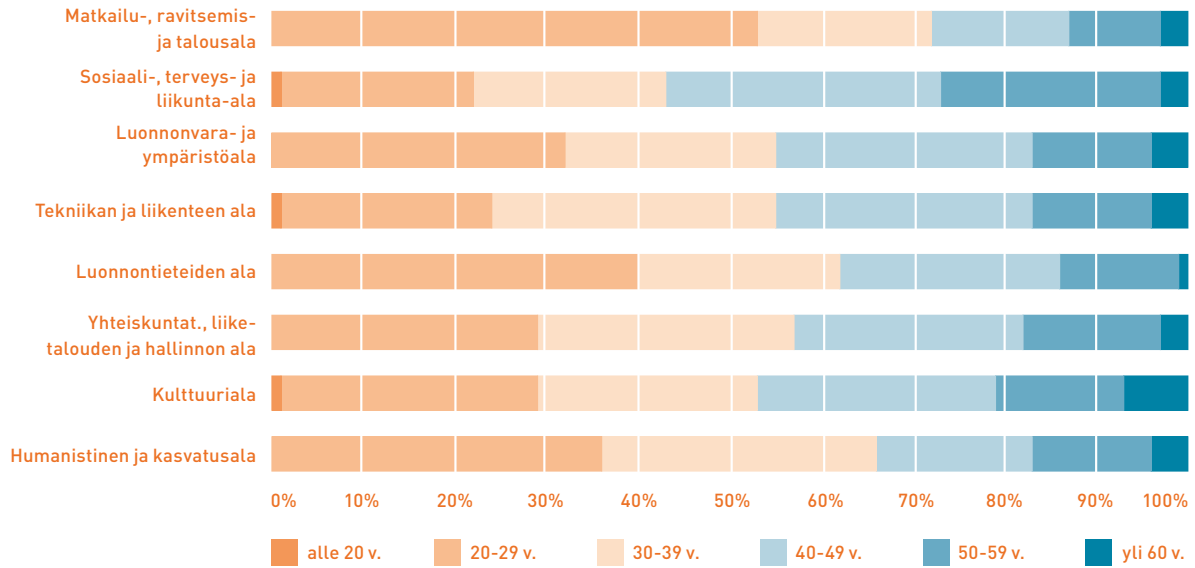
Eniten opiskelijoita avoimen ammattikorkeakoulun opetus- ja tutkimus- ja kehittämistoiminnassa oli sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa opiskeli 29 % opiskelijoista. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alaa opiskeli 28 % opiskelijoista. Seuraavaksi suosituimmat alat olivat kulttuuri sekä tekniikan ja liikenteen ala. Kulttuurialaa opiskeli 14 % ja tekniikan ja liikenteen alaa 13 % opiskelijoista. Koulutusalojen opiskelijamäärät prosentteina on kuvattu kuviossa 1.

2.3 Opiskelijoiden ikä

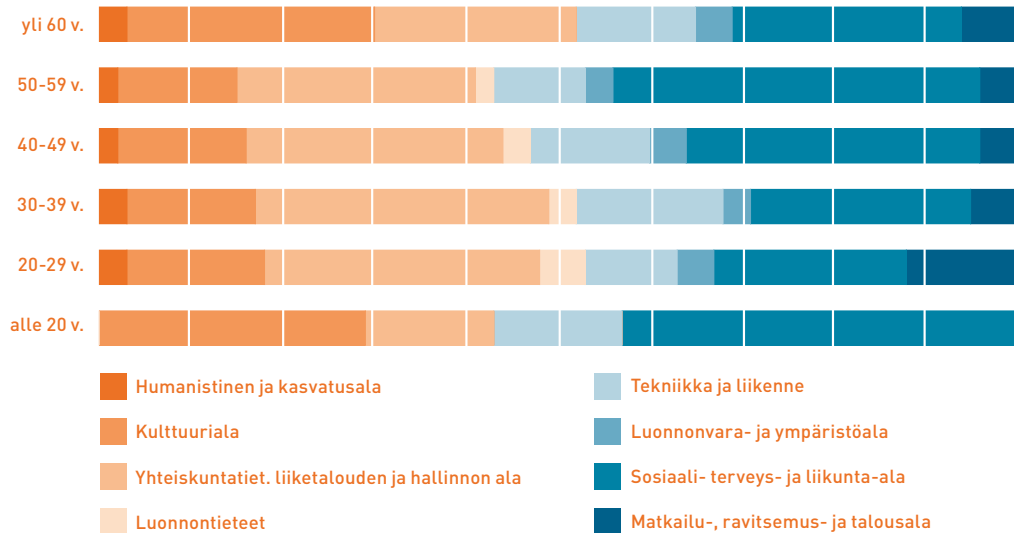
Avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelee suhteellisen tasaisesti kaiken ikäisiä. Lähes 30 % opiskelijoista oli alle 30-vuotiaita, eli nuorien, alle 30-vuotiaiden, määrää voidaan pitää hyvänä. Iältään 30–39-vuotiaita oli 25 %, 40–49-vuotiaita 26 % ja yli 50-vuotiaita 20 %. Hieman yli puolet opiskelijoista oli alle 40-vuotiaita ja hieman alle puolet yli 40-vuotiaita. Opiskelijoiden ikä on kuvattu kuviossa 2.

Kun tarkastellaan iän ja sukupuolen välisiä eroja, huomataan, että avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevat naiset ovat keskimäärin hieman miehiä vanhempia. Naisen iän keskiarvo oli 40 vuotta ja miesten iän keskiarvo oli 37 vuotta. Miehistä yli 40-vuotiaita on 39 % ja naisista yli 40-vuotiaita on 49 %.

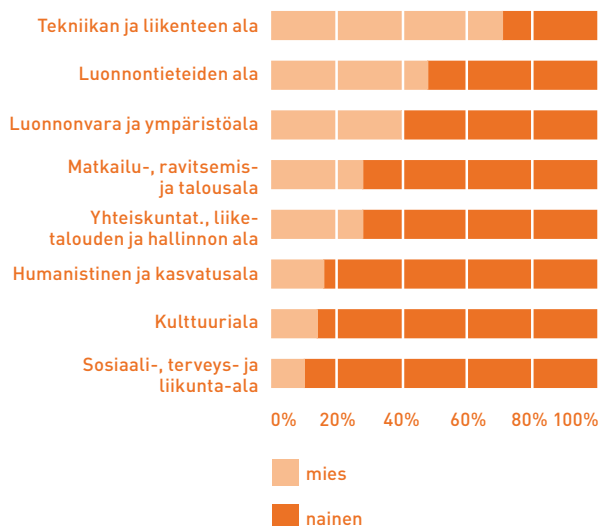
Seuraavassa tarkastellaan eri alojen opiskelijoiden ikäkaumaa. Kuviossa 3 voidaan nähdä, että matkailu-, ravitsemus-

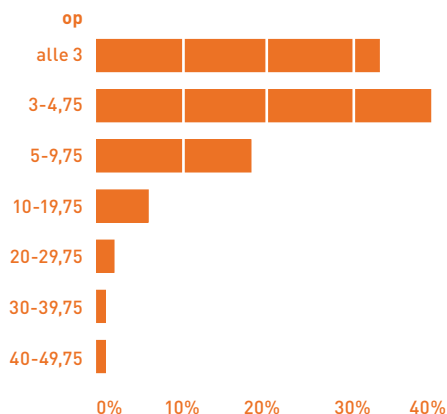
Kuvio 3 Eri aloilla opiskelevien ikäjakauma

Kuvio 4 Eri ikäluokkien opiskelemat alat

Kuvio 5 Oppialat sukupuolen mukaan

Kuvio 6 Opiskelijoiden jakautuminen opintopisteittäin

mus ja talousalan opiskelijoista suurin osa oli nuoria, alle 30-vuotiaita. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijoista nuorten osuus oli kaikkein vähäisin, kun taas yli 40-vuotiaiden osuus oli suurin. Matkailu-, ravitsemus- ja talousalan lisäksi luonnontieteiden alalla sekä humanistisella ja kasvatustieteiden alalla nuorten, alle 30-vuotiaiden, osuus oli suhteellisesti suurempi kuin muilla aloilla. Luonnonvara- ja ympäristöalalla, tekniikan ja liikenteen alalla, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla sekä kulttuurialalla opiskelee kaiken ikäisiä yhtä paljon.

Kuviossa 4 on kuvattu eri ikäluokkien opiskelemat alat. Alle 20-vuotiaat opiskelevat eniten sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. Ikäluokat 20–29-vuotiaat ja 30–39-vuotiaat opiskelevat eniten yhteiskuntatieteitä, liiketalouden ja hallinnon alaa. Ikäluokat 40–49 ja 50–59-vuotiaat opiskelevat eniten sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa. Kulttuurialaa opiskelevat eniten alle 20-vuotiaat ja yli 60-vuotiaat.

2.4 Eri alojen opiskelijamäärien jakautuminen sukupuolen mukaan

Suurin osa avoimen ammattikorkeakoulun tarjonnan oppialoista oli naisvaltaisia. Ainoastaan tekniikan ja liikenteen alalla yli puolet, 71 %, opiskelijoista oli miehiä. Luonnontieteiden alalla miesten osuus opiskelijoista oli lähes puolet (48 %) ja luonnonvara- ja ympäristöalan opiskelijoista 41 % oli miehiä. Muut alat olivat reilusti naisvaltaisia. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala oli naisvaltaisin. Alan opiskelijoista 90 % oli naisia. Humanistisella ja kasvatustieteiden alalla sekä kulttuurialalla naisten osuus oli yli 80 %. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla naisten osuus oli yli 70 %. Kaikkiaan avoimen tarjonnassa 2006 syksyllä opiskelleista 75 % oli naisia ja 25 % miehiä. Eri alojen opiskelijamäärien jakautuminen sukupuolen mukaan on kuvattu kuviossa 5.

2.5 Opintojen määrä opintopisteinä

Opiskelijoista 90 % on suorittanut alle 10 opintopistettä ja 10 % on opiskellut enemmän kuin 10 opintopistettä. Suurimmalla osalla, eli 73 %:lla avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevista, on opintorekisterissään alle 5 opintopistettä. Opiskelijoista 39 % on opiskellut 3–4,75 opintopistettä. Alle 3 opintopistettä on suorittanut 33 %. Opiskelijoiden jakautuminen opintopisteittäin on kuvattu kuviossa 6.

3. Avoimen opiskelijan profiili kyselytutkimuksen valossa

Luvussa 3 hahmotellaan avoimen ammattikorkeakoulun opetustarjonnassa opiskelevan profiilia kyselytutkimuksella kerätyn aineiston avulla. Kyselytutkimukseen vastanneissa oli eniten Lahden avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevia. Toiseksi eniten vastanneissa oli Tampereen avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevia. Kolmanneksi eniten oli Mikkelin ja Satakunnan avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevia. Taulukosta 3 on nähtävissä oppilaitokset, joissa vastaajat opiskelivat kyselyhetkellä. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu, Högskolan på Åland, Poliisiammattikorkeakoulu, Svenska Yrkeshögskolan ja Yrkeshögskolan Sydväst eivät lähettäneet opiskelijoille kutsua osallistua kyselyyn, joten ko. oppilaitosten opiskelijoilla ei ollut mahdollisuutta vastata kyselyyn.

3.1 Vastaajien ikä, perhesuhteet ja asuminen

Tutkimusaineisto koostuu 717:stä (=N) internetkyselyllä saadusta vastauksesta. Vastanneista 83 % (n=593) oli naisia ja 17 % (n=124) oli miehiä. Tilastoaineiston pohjalta kootun aineiston mukaan avoimen tarjonnassa opiskelevista kolme neljäsosaa on naisia. Kyselytutkimukseen vastanneissa oli tilastoaineistoa enemmän naisia.

Taulukko 3

Oppilaitos, jossa parhaillaan opiskelee

Ammattikorkeakoulu	%
Arcada	0
Diakonia	4
EVTEK	3
HAAGA-HELIA	5
Helsingin amk	6
Humanistinen amk	2
Hämeen amk	3
Jyväskylän amk	6
Kajaanin amk	2
Kemi-Tornion amk	2
Keski-Pohjanmaan amk	2
Kymenlaakson amk	2
Lahden amk	11
Laurea	3
Mikkelin amk	8
Oulun seudun amk	5
Pirkanmaan amk	3
Pohjois-Karjalan amk	2
Rovaniemen amk	5
Satakunnan amk	8
Savonia	3
Seinäjoen amk	1
Tampereen amk	9
Turun amk	4
Vaasan amk	1
Etelä-Karjalan amk	0
Högskolan på Åland	0
Poliisiammattikorkeakoulu	0
Svenska yrkeshögskolan	0
Yrkeshögskolan Sydväst	0
Yhteensä	100

Taulukko 4
Perhesuhteet ja asuminen

Perhesuhteet ja asuminen	Lukumäärä	%
Asun yksin	128	18
Asun parisuhteessa, ei lapsia	193	27
Asun parisuhteessa, taloudessa asuu lapsia	292	41
Olen yksinhuoltaja	52	7
Asun vanhempieni kanssa	21	3
Muu, mikä?	31	4
Yhteensä	717	100

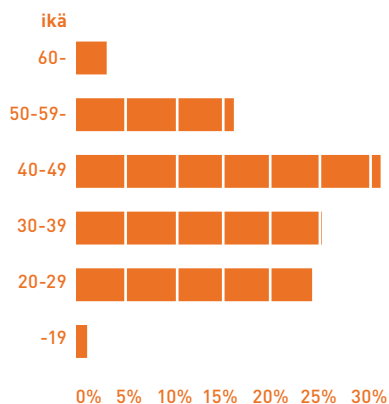
Taulukko 5
Vastaajien asuinpaikka lääneittäin

Lääni	Lukumäärä	%
Etelä-Suomen lääni	251	35
Länsi-Suomen lääni	260	36
Itä-Suomen lääni	83	12
Oulun lääni	74	10
Lapin lääni	48	7
Ahvenanmaan lääni	1	0
Yhteensä	717	100

Kyselyyn vastanneista suurin joukko, eli 31 %, oli iältään 40–49-vuotiaita. Vastaajissa oli suhteellisesti vähemmän 20–29- ja 30–39-vuotiaita kun mitä tilastoaineiston mukaan avoimen tarjonnassa on opiskelijoita, mutta alle 40-vuotiaiden vastaajien osuus on kuitenkin riittävä, jotta aineiston voidaan katsoa kuvaavan hyvin koko avoimen tarjonnassa opiskelevia. Vastanneiden naisten iän keskiarvo oli 39 vuotta ja miesten iän keskiarvo oli 40 vuotta. Vastaajien ikäjakauma on kuvattu kuviossa 7.

Kyselyyn vastanneista suurin osa asui parisuhteessa ja taloudessa asui myös lapsia. Toiseksi eniten vastasivat parisuhteessa asuvat henkilöt, joiden taloudessa ei asu lapsia. Kolmanneksi eniten vastasivat yksin asuvat. Taulukossa 4 on kuvattu vastaajien perhesuhteet ja asuminen.

Suurin osa vastaajista asui Etelä- ja Länsi-Suomen lääneissä. Etelä-Suomen läänissä asui 35 % ja Länsi-Suomen läänissä 36 % vastaajista. Itä-Suomen läänissä asui 12 % vastanneista. Oulun läänissä asui 10 % ja Lapin läänissä 7 % vastanneista. Yksi vastaaja asui Ahvenanmaan läänissä. Taulukossa 5 on kuvattu vastaajien asuinpaikka lääneittäin.

Kuvio 7 Vastaajien ikäjakauma

3.2 Vastaajien koulutus ja työelämä

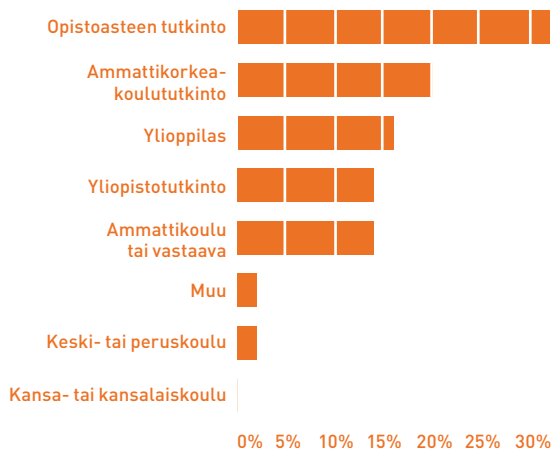
Opistoasteen tutkinto oli 32 %:lla ylin suoritettu tutkinto. Ylimmän suoritetun tutkinnon osalta opistoasteen tutkinnon suorittaneet ovat kyselytutkimuksen mukaan avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoista suurin ryhmä. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita vastaajissa oli 20 %. Vastaajista 16 % oli ylimmältä koulutukseltaan ylioppilaita. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoissa on myös yliopistotutkinnon suorittaneita. Heitä oli vastaajista 14 %. Ammattikoulun suorittaneita vastanneissa oli 14 %. Pelkästään keski- tai peruskoulun käyneitä vastaajissa oli 2 %. Kuviossa 8 on kuvattu vastaajien koulutusaste.

Noin 31 %:lla vastaajista oli sosiaali- ja terveysalan koulutus. Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus oli 21 %:lla vastaajista ja tekniikan alan koulutus 14 %:lla vastaajista. Vastaajista 12 % ilmoitti koulutukseensa yleissivistävän koulutuksen. Humanistinen ja taidealan koulutus oli 8 %:lla vastaajista. Kasvatustieteellinen ja opettajan kou-

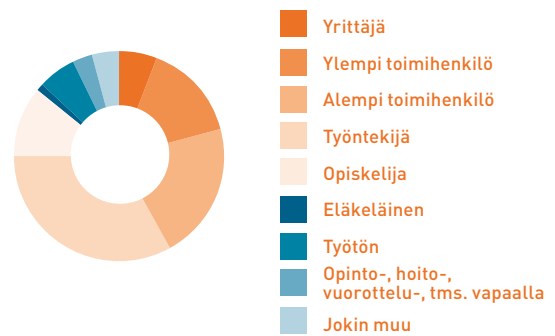
lutus 4 %:lla vastaajista. Luonnontieteellinen koulutus oli 2 %:lla ja maa- ja metsätalouden koulutus 1 %:lla vastaajista. Vastaajien koulutusala on kuvattu kuviossa 9.

Vastaajista puolet oli joko työntekijöitä tai alempia toimihenkilöitä. Vastaajista 33 % oli työntekijöitä ja 21 % alempia toimihenkilöitä. Ylempiä toimihenkilöitä vastaajista oli 15 %, opiskelijoita 11 % ja yrittäjiä sekä työttömiä 6 %. Opinto-, hoito-, vuorottelu-, tms. vapaalla vastaajista oli 3 %. Vastaajien sosioekonominen asema on kuvattu kuviossa 10.

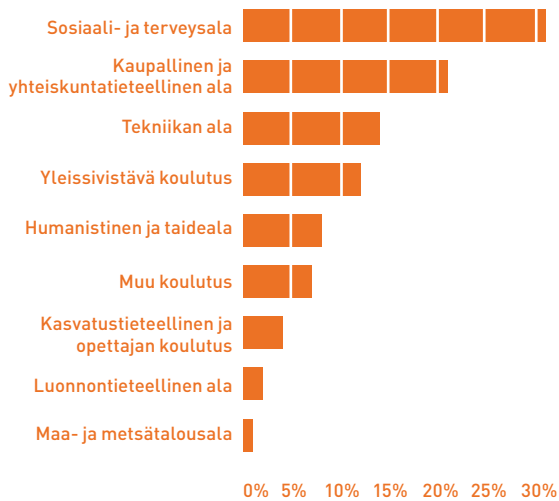
Vastaajilta kysyttiin toimialaa, jolla he kyselyhetkellä toimivat. Kysymykseen vastasi noin puolet kaikista kyselyyn vastanneista. Eniten heistä oli kasvatus- ja opetuslalla toimivia, toiseksi eniten teollisuudessa, kolmanneksi palvelualalla ja neljänneksi eniten kaupan, tietoliikenteen sekä viestintä- ja kulttuurialalla toimivia. Kuviossa 11 on kuvattu vastaajien toimialat suhteessa kaikkiin vastaajiin.

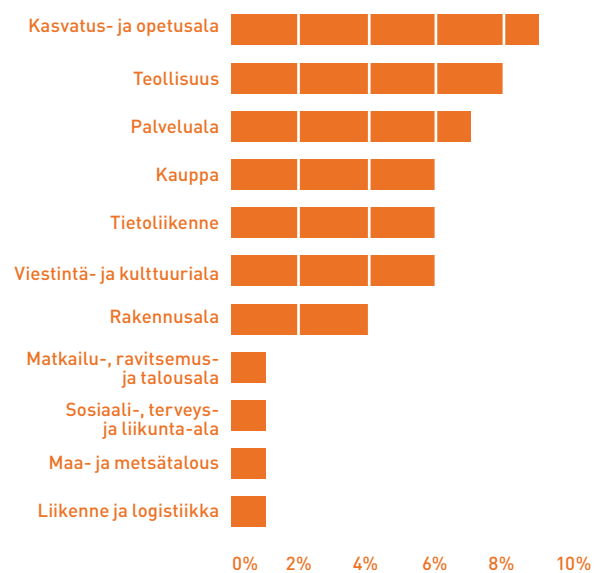
Kuvio 8 Vastaajien koulutusaste (n=717)

Kuvio 10 Vastaajien sosioekonominen asema (n=717)

Kuvio 9 Vastaajien koulutusala (n=717)

Kuvio 11 Vastaajien toimiala (n=717)

3.3 Opiskelualat ja määrät

Vastaajista 25 % ilmoitti suorittaneensa myös aikaisemmin avoimen ammattikorkeakoulun opintoja ja 85 % aikoi opiskella avoimen opintoja jatkossakin. Kyselyhetkellä vastaajat opiskelivat eniten kulttuurialalla ja tekniikan ja liikenteen alalla. Kulttuurialalla opiskeli 13 % kaikista kyselyyn vastanneista. Tekniikan ja liikenteen alalla opiskeli kyselyhetkellä 12 % ja humanistisella ja kasvatusalalla opiskeli 4 % kaikista kyselyyn vastanneista. Muilla aloilla oli kyselyhetkellä vain muutamia opiskelijoita.

Kuviossa 12 on kuvattu vastaajien aikaisemmin suorittaman opintopisteet. Vastaajista 167 (23 %) ilmoitti aiemmin suorittamiensa opintopisteiden määrän. Suurin osa aiemmin opintoja suorittaneista, eli 46 %, oli aiemmin opiskellut alle 10 opintopistettä. Aiemmin opintoja suorittaneista 26 % ilmoitti aiemmin suorittaneensa 10–19 opintopistettä, 6 % ilmoitti suorittaneensa 20–29 opintopistettä, 7 % 30–39 opintopistettä ja 15 % yli 40 opintopistettä.

Kyselyssä vastaajaa pyydettiin arvioimaan, kuinka paljon vastaaja aikoi opiskella avoimessa ammattikorkeakoulussa kyseisenä lukuvuonna, eli syksyllä 2007 ja keväällä 2008. Eniten vastaajia oli ryhmässä, joka aikoi opiskella 5–9 opintopistettä. Toiseksi eniten oli vastaajia ryhmässä, joka aikoi opiskella 3–4,5 opintopistettä ja kolmanneksi eniten vastaajat aikoiivat opiskella 10–19 opintopistettä. Kuviossa 13 on

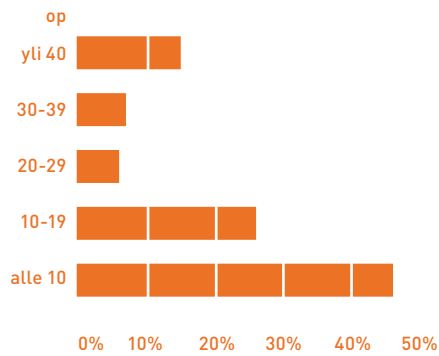
kuvattu opiskelijoiden suunnitelmissa olevat suoritettavat opintopisteet.

Opiskelijoita pyydettiin kertomaan, mitä alaa he ovat aiemmin opiskelleet avoimessa ammattikorkeakoulussa. Tähän kysymykseen tuli vain vähän vastauksia (N=57). Eniten vastaajat olivat aiemmin opiskelleet tekniikan ja liikenteen alaa, toiseksi eniten kulttuurialaa ja kolmanneksi eniten humanistista ja kasvatusalaa.

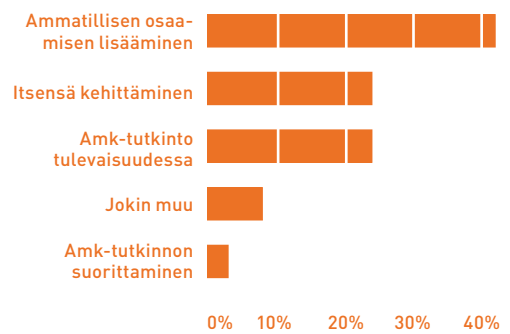
3.4 Opiskelijan motiivit

Kyselyssä tutkittiin opiskelijan motiivia kahdella eri kysymyksellä. Ensimmäisessä motiivia mittaavassa kysymyksessä vastaajaa pyydettiin valitsemaan vaihtoehdoista se, joka kuvasi parhaiten opintojen ensisijaista tarkoitusta.

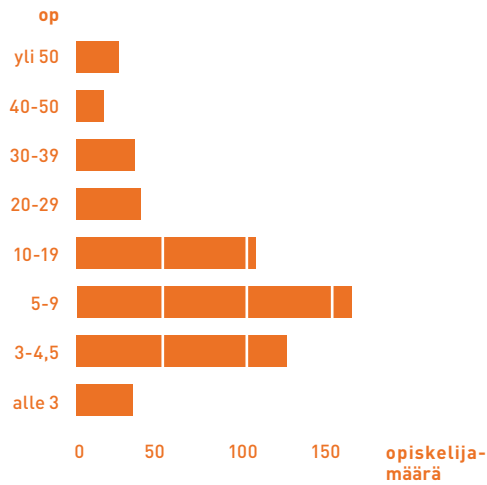
Ammatillisen osaamisen lisääminen oli yleisin opiskelun ensisijainen tarkoitus. Vastaajista 42 % ilmoitti ensisijaiseksi opiskelunsa tarkoitukseksi ammatillisen osaamisen lisäämisen. Itsensä kehittäminen tai ammattikorkeakoulututkinto (amk-tutkinto) tulevaisuudessa olivat toiseksi useimmin opiskelun ensisijaisena tarkoituksena. Itsensä kehittämisen valitsi 24 % ensisijaiseksi opiskelun tarkoitukseksi. Samoin amk-tutkinnon loppuun suorittamisen ilmoitti 24 % vastaajista olevan ensisijainen opiskelun tarkoitus. Nykyisten opintojen ensisijainen tarkoitus -kysymyksen vastaukset prosentteina on esitetty kuviossa 14.

Kuvio 12 Vastaajien aiemmin suorittamat avoimen opinnot

Kuvio 14 Opintojen ensisijainen tarkoitus

Kuvio 13 Opiskelijoiden suunnitelmassa olevat opintopisteet

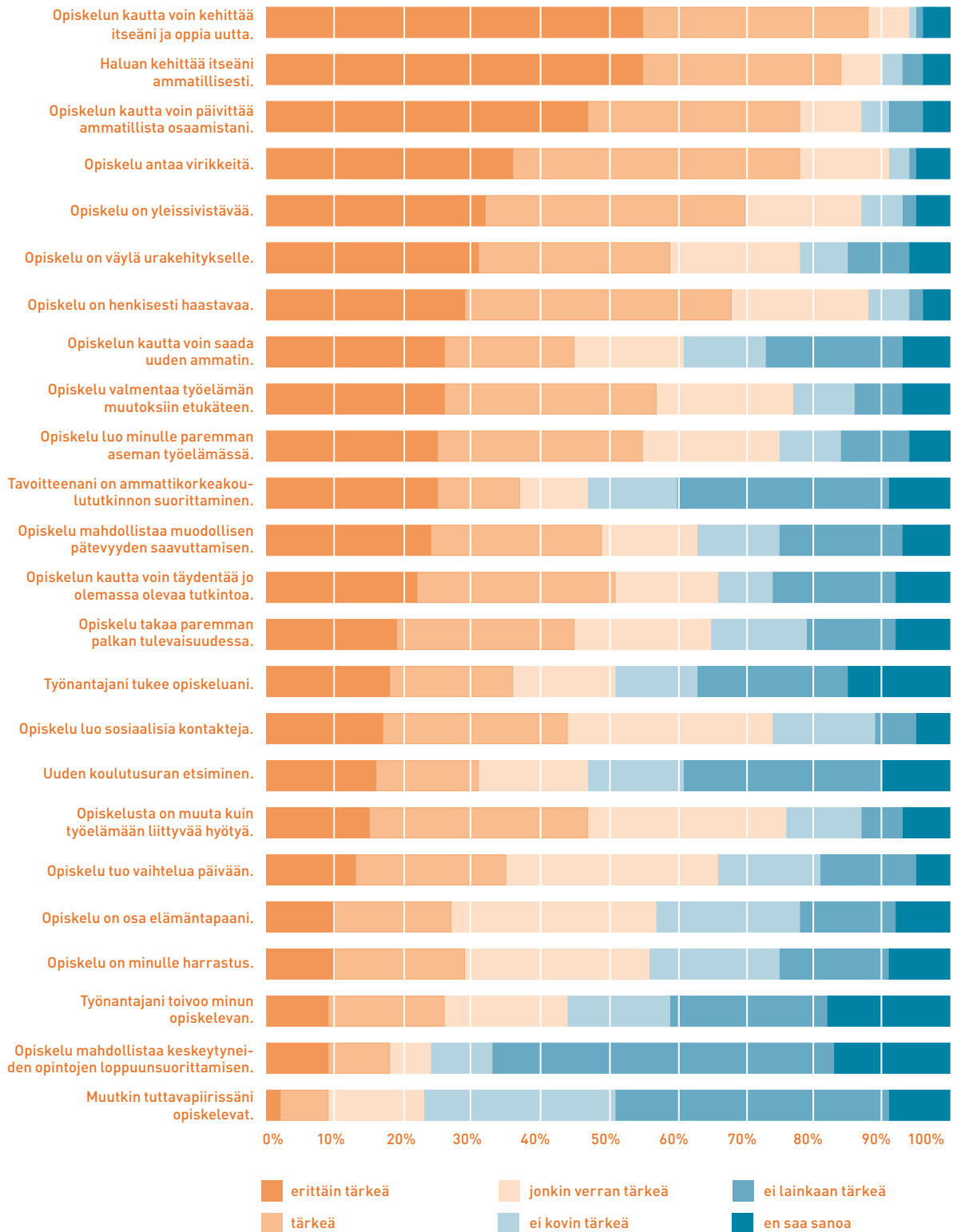
Toiseen motiivia mittaavaan kysymykseen oli koottu kysymyssarja, jossa oli 24 opiskelun motiivia mittaavaa väittämää. Vastaajat arvioivat jokaista väittämää oman opiskelunsa kannalta ja valitsivat Likertin-asteikolla 1–5 vaihtoehdon sen mukaan, miten tärkeiksi he kokivat väittämät opiskelunsa kannalta. Vastaukset on esitetty prosentteina kuviossa 15.

Opiskeluun vaikuttavista tekijöistä itsensä kehittäminen oli kaikista vaihtoehdoista tärkein opiskelun motiivi. Vastaajista 88 % piti väittämää ”Opiskelun kautta voin kehittää itseäni ja oppia uutta” joko erittäin tärkeänä tai tärkeänä opiskelun kannalta. Väittämä ”Opiskelu antaa virikkeitä” oli 78 % mielestä erittäin tärkeä tai tärkeä opiskelun kannalta.

Ammatillisen osaamisen kehittäminen oli 84 % mielestä erittäin tärkeä tai tärkeä opiskeluun vaikuttava tekijä. ”Opis-

kelun kautta voin päivittää ammatillista osaamistani” oli 78 % vastaajista opiskeluun kannalta erittäin tärkeä tai tärkeä tekijä. Ammatillisessa kehittämisessä ammatillisen osaamisen kehittäminen oli tärkeämpi motiivi opiskeluun kuin parempi asema työelämässä, parempi palkka tulevaisuudessa tai muodollinen pätevyys. Oppimiseen liittyvät tavoitteet, kuten ammatillinen kehittyminen ja ammatillisen osaamisen päivittäminen, ovat tärkeämmässä asemassa kuin välineelliset, uraan ja palkkaan liittyvät tavoitteet.

Tutkittaessa vaihtoehtojen vastauksia tarkemmin, voidaan todeta, että ammatilliseen uraan liittyvät asiat (vaihtoehdot 4–8) ovat useimmin tärkeämpiä motivaatioita kuin koulutus-urään liittyvät väittämät.

Kuvio 15 Opiskelun motivaatioon vaikuttavat tekijät

Kyselylomakkeeseen kootusta opiskelun motiivia mittaavaa kysymyssarjasta tehtiin faktorianalyysi. Opiskelun motiivia kuvaavasta kysymyssarjasta löytyi neljä faktoria, jotka yhdessä selittävät vastaajien opiskelun motiivia 58 %. Motiivifaktorilataukset on esitetty taulukossa 6.

Ensimmäinen faktori muodostui opiskelijan itsensä kehittämiseen liittyvistä väittämistä. Väittämät olivat: opiskelu antaa virikkeitä, opiskelu on henkisesti haastavaa, opiskelun kautta voin kehittää itseäni ja oppia uutta ja opiskelu on yleissivistävää. Lisäksi ensimmäiseen faktoriin latautuivat väittämät opiskelu tuo vaihtelua päivään, opiskelu on minulle harrastus, opiskelu on osa elämäntapaani ja opiskelu luo sosiaalisia kontakteja. Toiseen faktoriin latautuivat urakehitykseen liittyvät vaihtoehdot, joita olivat väittämät, tavoitteenani on ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen, opiskelu mahdollistaa keskeytyneiden opintojen loppuun suorittamisen, uuden koulutusuran etsiminen, opiskelun kautta voin saada uuden ammatin, opiskelu on väylä urakehitykselle, opiskelu mahdollistaa muodollisen pätevyyden saavutta-

misen, opiskelu takaa paremman palkan tulevaisuudessa ja opiskelu luo minulle paremman aseman työelämässä. Kolmanteen faktoriin latautuivat ammatilliseen osaamiseen liittyvät väittämät, opiskelun kautta voin päivittää ammatillista osaamistani, haluan kehittää itsenäni ammatillisesti ja opiskelu valmentaa työelämän muutoksiin. Neljänteen faktoriin latautuivat työnantajaan liittyvät väittämät, työnantaja tukee opiskelua ja työnantajan toivoi minun opiskelevan. Faktorit nimitettiin faktoreihin latautuneiden väittämien yhtenevyyden perusteella seuraavasti: faktori 1 = itsensä kehittäminen, faktori 2 = urakehitys, faktori 3 = ammatillinen osaamisen kehittäminen ja 4 = työnantajan vaikutus.

Faktorianalyysin mukaan itsensä kehittäminen selittää eniten syitä opiskeluun. Oppimisen henkiset tekijät, kuten virikkeellisyys ja oppimisen henkinen haastavuus, selittävät opiskelun motiivia enemmän kuin urakehitys, ammatillisen osaamisen kehittäminen tai työnantajan vaikutus. Oppimistavoite, jota itsensä kehittäminen kuvaa, on avoimen opiskelijalle tärkein motiivi.

Taulukko 6
Opiskelun motivaation faktorilataukset

Faktorilataukset	Faktori 1 Itsensä kehittäminen	Faktori 2 Urakehitys	Faktori 3 Ammatillisen osaamisen kehittäminen	Faktori 4 Työnantajan vaikutus
Tavoitteenani on ammattikorkeakoulu- tutkinnon suorittaminen.		,633		
Opiskelun kautta voin täydentää jo olemassa olevaa tutkintoa.		,315	,407	,192
Opiskelu mahdollistaa keskeytyneiden opintojen loppuun suorittamisen.		,575		,186
Uuden koulutusuran etsiminen.	,204	,689		
Haluan kehittää itseäni ammatillisesti.		,198	,778	,122
Opiskelun kautta voin päivittää ammatil- lista osaamistani.		,145	,822	,186
Opiskelu valmentaa työelämän muutoksiin etukäteen.	,260	,329	,568	,120
Opiskelun kautta voin saada uuden ammatin.	,185	,761	,200	-,132
Opiskelu on väylä urakehitykselle.	,172	,561	,359	
Opiskelu mahdollistaa muodollisen pätevyyden saavuttamisen.	,123	,648	,281	
Opiskelu takaa paremman palkan tulevaisuudessa.	,110	,564	,233	
Opiskelu luo minulle paremman aseman työelämässä.	,133	,550	,298	,118
Opiskelu on yleissivistävää.	,551		,172	
Opiskelun kautta voin kehittää itseäni ja oppia uutta.	,606		,292	
Opiskelu on henkisesti haastavaa.	,676		,273	
Opiskelu antaa virikkeitä.	,715		,296	
Opiskelu luo sosiaalisia kontakteja.	,563	,238	,102	,122
Muutkin tuttavapiirissäni opiskelevat.	,403	,238		,232
Opiskelu tuo vaihtelua päivään.	,694	,191		
Opiskelu on minulle harrastus.	,678		-,121	
Opiskelu on osa elämäntapaani.	,607	,165		
Työnantajani tukee opiskeluani.			,241	,810
Työnantajani toivoo minun opiskelevan.	,165		,191	,839
Opiskelusta on muuta kuin työelämään liittyvää hyötyä.	,491			,149

3.5 Elämänkaariaineiston analyysi

Vastaajaa pyydettiin vapaamuotoisesti kertomaan siitä, miten opiskelu avoimessa ammattikorkeakoulussa sijoittuu vastaajan elämänkaareen. Kysymykseen vastasi 560 henkilöä. Avoimien kysymysten analysoinnissa pyrittiin löytämään ja erottelemaan vastauksista tutkimuksen kannalta olennaiset teemat ja jaottelemaan vastaukset teemojen mukaan. Teemojen jaottelun perustaksi nousivat vastaajien motiivit osallistua avoimen ammattikorkeakoulun opetukseen. Opiskelijan elämänkaari ja opiskelun motiivi näyttivät vastausten perusteella liittyvän kiinteästi toisiinsa.

Aineistoanalyysin perusteella vapaamuotoisista kirjoituksista erotettiin kuusi erilaista opiskelijatyyppejä:

- 1) Tutkintotavoitteinen
- 2) Tutkinnon täydentäjä, täydennuskoulutuksessa oleva
- 3) Tulevaisuuden muutosta varten opiskeleva
- 4) Tietojen ja taitojen kartuttaja
- 5) Opiskelua harrastava itsensä kehittäjä
- 6) Lasten kasvaminen antaa aikaa itsensä kehittämiseen

Tutkintotavoitteinen

Tutkintotavoitteiset opiskelijat jakautuivat parhaillaan opintoja suorittaviin tai tulevaisuudessa ammattikorkeakouluun hakeviin vastaajiin. Parhaillaan opiskelevat haluavat suorittaa normaaleja opintojaan avoimen kautta.

”Ammattikorkeakouluopinnot ovat puolivälissä. Tämä kurssi sattui sopimaan opintojeni tavoitteeseen ja omaan kehityssuunnitelmaani.” (Nainen 41 v)

Ammattikorkeakouluun hakevat opiskelijat haluavat opiskelulla avoimen tarjonnassa parantaa tulevaisuuden mahdollisuuksia päästä opiskelemaan. Osa tulevaisuudessa ammattikorkeakoulussa opiskelevista vastaajista ei vielä ollut hakenut ammattikorkeakouluun varsinaiseksi opiskelijaksi, vaan he halusivat opiskelulla avoimessa ammattikorkeakoulussa tutustua alaan tai suorittaa opintoja jo valmiiksi lyhentääkseen varsinaista opiskeluaikaa.

”Opiskelen fysioterapiaa. Koska en päässyt kevään yhteishauissa 2007 sisään, niin halusin ”vauhdittaa” opiskelua avoimen kautta. Tarkoituksena olisi päästä nyt syksyllä korkeakouluun sisään.” (Nainen 21 v)

”Valmistuin keväällä ylioppilaaksi ja ajattelin avoimessa opiskelun antavan virikkeitä tulevaa opiskelupaikkaa ja -alavalintaa ajatellen ja kenties olevan hyödyksi kyseisen alan varsinaisiin opintoihin pyrittäessä.” (Nainen 20 v)

Tutkinnon täydentäjä, täydennuskoulutuksessa oleva

Tutkinnon täydentäjät opiskelivat avoimessa ammattikorkeakoulussa, koska opiskelijan mielestä hänen nykyisestä tutkinnostaan puuttui koulutusta, jota tarvitaan työelämässä.

”En ole saanut yliopistolla taitokursssia, koska se on siellä vain tiedotusopin pääaineopiskelijoille ja journalistiikan sivuaineopiskelijoille. Itse opiskelen viestinnän ja tiedotusopin yleistä linjaa, jolloin käytännön kursseille ei pääse. Haluan silti oppia mahdollisesti toimittajana tarvittavia taitoja ja oppia käyttämään ohjelmia, jotta pärjäisin työelämässä, siellä kun ei pelkällä teorialla pitkälle pötkitä.” (Nainen 25 v)

Osa vastaajista opiskeli täydentääkseen tutkintoa, koska he eivät olleet voineet varsinaisena opiskeluaikana opiskella haluamaansa taitoa tai opintojaksoa.

”Olen valmistunut Tradenomiksi 2005, ja sen jälkeen alkanut opiskella avoimen ammattikorkean puolella venäjän kieltä, jota en saanut mahtumaan opintoihini aiemmin.” (Nainen 40 v)

Tutkinnon täydentäjiin kuuluivat yliopistotutkinnon suorittaneet, jotka halusivat opiskella avoimessa ammattikorkeakoulussa saadakseen käytännönläheistä opetusta.

”Yliopisto-opinnoista olen saanut vakaan tieto- ja teoriapohjan. Työelämässä olen kaivannut joitakin käytännön taitoja. Tällaisia kursseja olen löytänyt oikeastaan sattuman kautta ammattikorkeakoulusta.” (Nainen 29 v)

”Maisteritutkinnon suorittaneena täydennän nyt ammatilista osaamistani käytännön tasolla.” (Nainen 35 v)

Osa käytti avoimen ammattikorkeakoulun tarjontaa perinteisenä täydennyskoulutuksena parantaakseen työelämässä tarvittavia taitoja tai haki opiskelemalla virikkeitä työelämään.

”Valitsemani opinnot sopivat nykyiseen ammattiini ja haluan uusia, tuoreita ja tukevia näkökulmia työhöni.” (Nainen 49 v)

”Saan lisää välineitä työhöni sekä uusia virikkeitä. Työelämää on kuitenkin sekä edessä että takana riittävästi.” (Nainen 52 v.)

Opiskelu saattoi olla työnantajan tukemaa täydennyskoulutusta.

”Työntaja järjesti täydennyskoulutuksen ja se olikin mukavaa.” (Nainen 47 v)

”Olen vakituudessa työsuhteessa. Työnantaja kustantaa kielikurssin, jotta asiakaspalvelu toimisi myös toisella kotimaisella kielellä.” (Nainen 55 v)

Tulevaisuuden muutosta varten opiskeleva

Tulevaisuuden muutosta varten opiskelevien tähtäin oli tulevaisuudessa. Päämäärä ei aina ollut kyselyhetkellä selkeä, vaan opiskelun avulla tehtiin tunnusteluja tulevaisuutta varten ja haettiin oikeaa vaihtoehtoa ja elämänmuutokseen johtavaa ratkaisua. Opiskelulla haettiin eväitä muutokseen, joka haluttiin tehdä ja koettiin tarpeelliseksi. Avoimen tarjonnassa opiskelu antoi mahdollisuuden etsiä uutta ammatia turvallisesti työn ohessa.

”Minulla on yliopistosta tutkinto, mutta en viihdy työssäni. Olen täysin väärällä alalla. Haluan opiskella uuden ammatin ja avoimen ammattikorkeakoulun kurssit olivat hyvä ikkuna tulevaan. Nyt olen varma mille alalle hakeudun.” (Nainen 25 v)

”Opiskelen uutta ammattia varten, alan vaihtaja keski-ikä kynnöksellä.” (Mies 40 v)

”Olen suunnittelemassa uranvalintaa nykyisen työni epävarmuuden takia.” (Nainen 39 v)

Tietojen ja taitojen kartuttaja

Elämänkaarikysymyksen vastaajista suuri osa opiskeli, koska halusi kartuttaa tietojaan ja taitojaan. Itsensä kehittämisen koettiin tärkeäksi yleensä työelämän takia, mutta myös oman itsensä vuoksi. Motiivina oli itsensä kehittäminen tai työn asettamat vaatimukset. Tietojen ja taitojen kartuttajat haluavat olla ammattitaitoisia työntekijöitä ja saavat tyydytystä siitä, että voivat opiskelun avulla parantaa omaa osaamista työpaikalla.

”Olen vaihtanut työtehtäviä työpaikkani sisällä ja haluan kehittyä siinä.” (Nainen 49 v)

”Olen opiskellut jotakin lähes koko elämäni. Ensin työelämää varten, nyt kehittääkseni itseäni.” (Mies 56 v)

Opiskelua harrastava itsensä kehittäjä

Opiskelua harrastavat kokevat saavansa esim. työväenopistoa ammattitaitoisempaa kieliopetusta ammattikorkeakoulussa. Harrastajat ovat opiskelleet aiemmin tutkintotavoitteisesti, mutta nyt he opiskelevat harrastusmielessä ilman tutkintotavoitetta. Harrastusmielessä opiskellessa he haluavat, että opetus on tasokasta. He osaavat vaatia opetukselta tiettyä tasoa, koska heillä on vertailupohjaa aikaisempien opintojen kautta.

”Nuorena perushoitajakoulutus ja 30 vuoden työura. Eläkkeellä hankin uutta osaamista pitkäaikaiseen taideharrastukseeni.” (Nainen 63 v)

Lasten kasvaminen antaa aikaa itsensä kehittämiseen

Vastaajista 5 % kertoi, että lasten kasvaminen on mahdollistanut oman itsensä kehittämisen ja opiskelun aloittamisen. Pienet lapset liittyvät ajan niukkuuteen ja jaksamiseen. Las-

ten kasvaminen helpottaa vanhemman arkea ja antaa aikaa opiskelulle ja itsensä kehittämiselle.

”Lapsilta jää nyt enemmän aikaa paneutua ja sitoutua pitempiketoisiin opiskeluprojekteihin.” (Nainen 42 v)

3.6 Opiskeluun positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavat tekijät

Kysymyslomakkeessa kysyttiin avoimena kysymyksenä opiskeluun vaikuttavia positiivisia ja negatiivisia tekijöitä. Kysymyksen tarkoituksena oli löytää opiskeluun vaikuttavia tekijöitä ja syventää niiden kautta kuvaa opiskelijasta. Vastaukset jaettiin tutkimuksen kannalta olennaisiin teemoihin.

Positiivisesti opiskeluun vaikuttavia teemoja löytyi viisi. Teemat olivat seuraavat:

- 1) Halu oppia uutta, motivaatio ja onnistumisen tunne
- 2) Opetuksen laatu ja järjestelyt
- 3) Perheen tuki
- 4) Työnantajan tuki
- 5) Opiskelun vaikutus työhön
- 6) Muut tekijät

Halu oppia uutta, motivaatio ja onnistumisen tunne olivat vastaajien keskuudessa eniten opiskeluun positiivisesti vaikuttavia asioita. Toiseksi eniten opiskeluun positiivisesti vaikuttivat opetuksen laatu ja järjestelyt. Työnantajan tuki, perheen tuki ja opiskelun vaikutus omaan työhön olivat myös vastauksista löytyviä teemoja. Nämä kolme teemaa olivat noin 20 %:lle opiskeluun positiivisesti vaikuttavia tekijöitä. Kolmesta teemasta työnantajan tuki oli eniten vastauksissa ilmennyt positiivisesti vaikuttava tekijä. Muihin tekijöihin koottiin yksittäisiä tekijöitä, joita olivat mm. opiskelun tuomat sosiaaliset kontaktit, opiskelun hinta ja opiskeluun mahdollistava elämäntilanne.

Opiskeluun negatiivisesti vaikuttavia teemoja löytyi kuusi. Teemat olivat seuraavat:

- 1) Ajan puute
- 2) Opetuksen laatu ja järjestelyt
- 3) Työn ja opiskelun yhteensovittaminen
- 4) Perheen ja opiskelun yhteensovittaminen
- 5) Henkilökohtaiset ominaisuudet
- 6) Raha
- 7) Matkat

Opetuksen laatu ja järjestelyt mainittiin usein negatiivisesti opiskeluun vaikuttavaksi tekijäksi. Vastanneista 35 % koki opetuksen tason ja järjestelyjen vaikuttavan negatiivisesti opiskeluun. Ajanpuute mainittiin toiseksi useimmin opiskeluun negatiivisesti vaikuttavaksi tekijäksi. Kolmanneksi mainittiin työn ja opiskelun yhteensovittaminen, mikä usein liittyi ajan puutteeseen ja lähiopintojen aikataulujen sovittamiseen.

Vastanneista 5 % koki perheen ja opiskelun yhteensovittamisen vaikuttavan negatiivisesti opiskeluun. Opiskelumatkojen pituus negatiivisena tekijänä oli mainittu 7 %:ssa vastauksista. Opiskelun kallis hinta mainittiin 6 %:ssa vastauksista negatiivisesti vaikuttavaksi tekijäksi. Samoin vastaajan henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten kirjallisten tehtävien vaikeus, stressi ja laiskuus, koettiin 6 %:ssa vastauksista opiskeluun negatiivisesti vaikuttaviksi.

3.7 Tulevaisuuden opintosuunnitelmat

Vastaajia pyydettiin vapaamuotoisesti kirjoittamaan tulevaisuuden odotuksista ja suunnitelmista opiskelun suhteen. Vastaukset luokiteltiin teemoittain, joiden pohjalta vastaajat pyrittiin tyypittelemään erilaisten suunnitelmien ja odotusten mukaisesti. Vastauksia analysoitaessa voitiin todeta, että suunnitelmat ja odotukset näyttivät olevan samankaltaisia

opiskelun motiivien kanssa. Vastaajat voitiin jakaa opiskelun motiivin perusteella neljään eri ryhmään: itsensä ja ammattiosaamisen kehittäjiin, tutkintotavoitteisiin, urakehittäjiin sekä muihin opiskelijoihin.

Itsensä ja ammattiosaamisen kehittäjät suunnittelivat opiskelevansa, koska halusivat hankkia uutta tietoa tai kehittää omia taitojaan. Heille opiskelu oli harrastus tai keino pysyä kehityksen mukana ja hankkia virikkeitä työhön. Kyselyn aiemmissa kysymyksissä eroteltiin toisistaan itsensä kehittäminen ja ammatillisen osaamisen kehittäminen. Tulevaisuuden opintosuunnitelmat kysymyksen vastauksista analysoitaessa ei kuitenkaan voitu erottaa, oliko kysymyksessä itsensä kehittäminen vai ammatillisen osaamisen kehittäminen, joten itsensä kehittäjät ja ammatillisen osaamisen kehittäjät yhdistettiin osaamisen kehittäjiksi.

Tutkintotavoitteiset opiskelijat aikoivat pyrkiä joko ammatikorkeakouluun tai johonkin muuhun oppilaitokseen, esimerkiksi yliopistoon. He opiskelivat parantaakseen mahdollisuuksiaan päästä haluamaansa oppilaitokseen tai hankkiakseen etukäteen tietoa alasta, jolle aikoi hakeutua. Tutkintotavoitteisille opiskelijoille oli ominaista heidän selkeä tavoitteensa suorittaa tutkinto.

Urakehittäjien tarkoitus oli opiskelun avulla parantaa omia mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla. Opiskelemalla haluttiin osoittaa pätevyyttä työnantajan silmissä. Osa vastaajista suunnitteli alan vaihtamista ja opiskelun tarkoitus oli edistää suunnitelman toteutumista.

Muut opiskelijat -ryhmään kuuluivat vastaajat, joiden vastauksista ei löytynyt kolmen edellä mainitun ryhmän elementtejä. Heillä ei esimerkiksi ollut opintosuunnitelmia tai he eivät kertoneet vastauksessaan opiskelunsa tarkoitusta.

Alla olevaan taulukkoon on koottu eri ryhmien taustatietoja. Kaikista (N=499) tulevaisuuden opintosuunnitelma kysymykseen vastanneista 44 % oli profiililtaan itsensä ja ammattiosaamisensa kehittäjiä. Tutkintotavoitteisia opiskelijoita vastaajista oli 37 %. Urakehittäjiä vastaajista oli 9 %. Vastaajista 10 % ei kuulunut mihinkään edellisistä, joten heidät luokiteltiin muiksi opiskelijoiksi.

Itsensä ja ammattiosaamisensa kehittäjät ovat keskimäärin vanhempia kuin tutkintotavoitteiset ja urakehittäjät. Osaamisen kehittäjistä suurin ikäryhmä on 40–49-vuotiaat. Tutkintotavoitteisten opiskelijoiden keskuudessa suurin ikäryhmä on 20–29-vuotiaat. Urakehittäjät ovat kahden edellisen ryhmän väliltä. Heistä on 40–49-vuotiaita on 42 % ja 30–39-vuotiaita 33 %.

Suurin osa eri ryhmiin kuuluvista asuu parisuhteessa ja taloudessa asuu myös lapsia. Tutkintotavoitteisissa opiskelijoissa on enemmän ylimmältä koulutukseltaan ylioppilaita kuin muissa ryhmissä. Yleisin ammattiasema on työntekijätaso.

Tulevaisuuden opintosuunnitelmia tutkittaessa avoimen profiili tarkentuu siten, että suurin osa opiskelijoista on osaamisen kehittäjiä. Osaamisen kehittäjät ovat noin 40-vuotiaita naisia, joiden opiskelun tarkoitus on joko itsensä kehittäminen tai ammatillisen osaamisen kehittäminen. Toiseksi suurin ryhmä ovat alle 30-vuotiaat naiset, joiden opiskelun tarkoitus on tutkinnon suorittaminen tulevaisuudessa. Avoimen opiskelijoita kuvaa myös se, että heistä suurin osa asuu parisuhteessa ja parisuhteessa asuvista suurimmalla osalla asuu kotitaloudessa lapsia.

Taustatieto	Osaamisen kehittäjä	Tutkintotavoitteinen	Urakehittäjä
Suurin ikäluokka	40–49-vuotta	20–29-vuotta	40–49-vuotta
Iän keskiarvo	43 vuotta	34 vuotta	38 vuotta
Sukupuoli	Nainen	Nainen	Nainen
Perhesuhteet	Asuu parisuhteessa taloudessa asuu lapsia	Asuu parisuhteessa taloudessa asuu lapsia	Asuu parisuhteessa taloudessa asuu lapsia
Ylin tutkinto	Opistoaste	Opistoaste	Opistoaste, ylioppilas
Sosioekonominen asema	Työntekijä	Työntekijä	Työntekijä
Osuus vastanneista	44 %	37 %	9 %

3.8 Opiskelijoiden toiveet avoimen tarjonnasta

Arki-ilta on avoimen tarjonnassa opiskeleville lähiopetuksen sopivin ajankohta. Vastaajista 42 % ilmoitti lähiopetuksen parhaaksi ajankohdaksi arki-illan. Viikonloppu oli 22 % mielestä paras ajankohta ja 18 % mielestä arkipäivä oli paras ajankohta. Verkko-opintoina kokonaan ilman lähiopetusta halusi opiskella 10 % vastaajista ja 8 % lähiopetuksen ajankohdalla ei ollut merkitystä. Kuviossa 16 on kuvattu opiskelun ajankohdan vastausprosentit.

Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa vapaamuotoisesti toimintaan liittyviä toivomuksia ja odotuksia. Avoimissa vastauksissa lähiopetuksen ajankohdaksi toivottiin arki-iltaa. Avoimissa vastauksissa tuli esille myös opiskelijoiden kiinnostus verkko-opiskeluun. Verkko-opintoja haluttiin enemmän. Vastaajien mielipidettä kuvaavat seuraavat lainaukset:

”Verkkokurssit on hyvä juttu! Niitä lisää.”
”Verkko-opetusta voisi kehittää edelleen.”

Opetuksen laatuun oli myös kiinnitetty huomiota. Moni vastaaja toivoi, että opettajien laatuun panostettaisiin. Vastaajien ajatukset kiteytyvät hyvin seuraavissa lainauksissa:

”Ammattitaitoiset, asiansa osaavat ja ennen kaikkea innostavat opettajat ovat tärkeitä.”

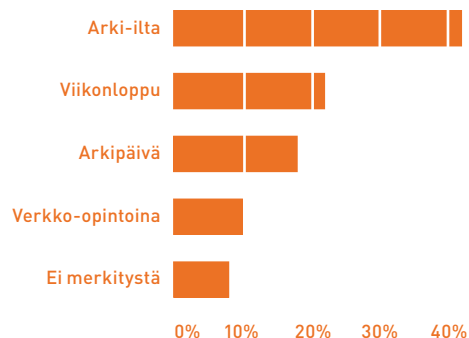
”Opetuksen laatuun panostaminen on tärkeintä. Muu on toisarvoista.”

”Toivon opettajilta ammatillista pätevyyttä, koska aikuisopiskelijoiden motiivi on hyvä.”

Vastaajat toivoivat myös parempaa tiedottamista ja informaation selkeyttämistä. Tiedottamista haluttiin parantaa kurssitarjonnan ja kurssien sisällön tiedottamisen osalta. Vastauksista myös ilmeni, että koulutukseen ilmoittautumisen jälkeen aikataulujen ja lukujärjestysten tiedottamisesta pitäisi kehittää. Lisäksi toivottiin perehdytystä uusille opiskelijoille.

Vastaajat toivovat enemmän tarjontaa avoimeen ammattikorkeakouluun. Koulutuksen toivottiin olevan työelämälähtöistä ja aikuisopiskelijat huomioon ottavaa. Yksittäisistä koulutustoiveista sisustussuunnitteluun liittyvää koulutusta toivottiin eniten. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan koulutusta toivottiin seuraaviin osaamisalueisiin: ensihoito, fysioterapia, liikunta, ikäihmisten hoitotyö, diabetes, psykiatria, psykologia, päihdetyö, mielenterveystyö, lääkehoito. Tietotekniikan koulutusta ja kielikoulutusta toivottiin.

Kysymyslomakkeella kysyttiin vastaaja mielipidettä opintojaksojen laajuuteen. Vastaaja sai vastata kysymykseen vapaamuotoisesti. Suuri osa vastaajista oli kertonut mielipiteensä opintopisteinä. Puolet vastaajista, jotka ilmoittivat mielipiteensä opintopisteillä, pitivät alle viiden opintopisteen laajuisia opintoja sopivimpina avoimen opintojen laajuutena. Vastaajista lähes 80 % piti alle 10 opintopisteen kokoisia opintoja hyvänä avoimen opintojen laajuutena. Yli 10 opintopisteen opintokokonaisuuksista oli kiinnostunut 20 % vastaajista.

Kuvio 16 Lähiopetuksen paras ajankohta

3. Yhteenveto

Avoimen ammattikorkeakoulun keskiverto-opiskelija on 40-vuotias nainen, jolla on opistotason tutkinto ja joka on työelämässä työntekijäasemassa. Opiskelun motiivina hän itse pitää ammatillisen osaamisen kehittämistä. Tarkempi tarkastelu osoittaa, että tarve itsensä kehittämiseen on ammatillista osaamista tärkeämpi opiskeluun motivoiva tekijä.

Tulevaisuuden opintosuunnitelmia tutkittaessa avoimen profiili tarkentuu siten, että suurin osa opiskelijoista on osaamisen kehittäjiä. Osaamisen kehittäjät ovat noin 40-vuotiaita naisia, joiden opiskelun tarkoitus on joko itsensä kehittäminen tai ammatillisen osaamisen kehittäminen. Toiseksi suurin ryhmä ovat alle 30-vuotiaat naiset, joiden opiskelun tarkoitus on tutkinnon suorittaminen tulevaisuudessa. Avoimen opiskelijoita kuvaa myös se, että heistä suurin osa asuu parisuhteessa ja parisuhteessa asuvista suurimmalla osalla asuu kotitaloudessa lapsia.

Opiskeluun vaikuttavista tekijöistä opetuksen laadulla ja koulutuksen järjestelyillä koettiin olevan suuri vaikutus opintoihin. Avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevilla on selkeä päämäärä, jonka saavuttamiseksi he opiskelevat.

Päämäärän saavuttamiseen tarvittava motivaatio opiskelijalla on. Lisäksi hän tarvitsee laadukasta opetusta, jollaista hän odottaa saavansa avoimesta ammattikorkeakoulusta.

Avoimen opiskelu koetaan kokonaisuutena positiiviseksi asiaksi. Tutkimuksen avoimia vastauksia yhdisti ajatus siitä, että opiskelu johtaa positiiviseksi koettuun asiaan, joko uuteen tutkintoon ja ammattiin, ammattitaidon ja itsensä kehittämiseen tai uusiin tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Opiskelijan mahdollisuus yhdistää opiskelu joustavasti muuhun elämään, kuten työhön ja perheeseen, näyttäisi vaikuttavan siihen, että avoin ammattikorkeakoulu valittiin opiskelupaijaksi. Vastaajilla tuntui olevan juuri nyt oikea hetki opiskeluun, vaikkakin ajan puute koettiin negatiivisesti opiskeluun vaikuttavaksi tekijäksi.

Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoita yhdisti opiskelijan selkeä päämäärä ja opiskelijoiden aktiivinen asenne opiskelua kohtaan. Avoin ammattikorkeakoulu -opiskelijalle on luonteenomaista tarve kehittää itseään ja toteuttaa elämässään elinikäisen oppimisen periaatetta.

LIITE 1.
KYSELYLOMAKE

Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijaprofiili

Taustatietoja

1. Sukupuoli
 1. Nainen
 2. Mies

2. Syntymävuosi

3. Perhesuhteet ja asuminen
 1. Asun yksin
 2. Asun parisuhteessa, ei lapsia
 3. Asun parisuhteessa, taloudessa asuu lapsia
 4. Olen yksinhuoltaja
 5. Asun vanhempieni kanssa
 6. Muu, mikä

4. Kotikunta

Pohjakoulutuksesi ja tilanteesi työelämässä

5. Koulutuksesi (valitse vain ylin suorittamasi tutkinto)
 1. Kansa- tai kansalaiskoulu
 2. Keski- tai peruskoulu
 3. Ammattikoulu tai vastaava
 4. Ylioppilas
 5. Opistoasteen tutkinto
 6. Ammattikorkeakoulututkinto
 7. Yliopistotutkinto
 8. Muu

6. Miltä alalta koulutuksesi on?
 1. Yleissivistävä koulutus (perusaste tai lukio)
 2. Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus
 3. Humanistinen ja taidealan koulutus
 4. Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus
 5. Luonnontieteellinen koulutus
 6. Tekniikan alan koulutus
 7. Maa- ja metsätalousalan koulutus
 8. Terveys- ja sosiaali-alan koulutus
 9. Muu koulutusala

7. Mihin seuraavista ryhmistä katsot kuuluvasi?
 1. Yrittäjä
 2. Ylempi toimihenkilö
 3. Alempi toimihenkilö
 4. Työntekijä
 5. Opiskelija
 6. Eläkeläinen
 7. Työtön
 8. Opinto-, hoito-, vuorottelu-, tms. vapaalla
 9. Jokin muu, mikä?

8. Millä alalla toimit tällä hetkellä työelämässä?

1. Kasvatus- ja opetusala
2. Viestintä- ja kulttuuriala
3. Rakennusala
4. Teollisuus
5. Liikenne ja logistiikka
6. Tietoliikenne
7. Maa- ja metsätalous
8. Kauppa
9. Palveluala
10. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
11. Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
12. Muu ala, mikä?

Kysymyksiä nykyisestä opiskelustasi avoimessa ammattikorkeakoulussa

9. Ammattikorkeakoulu, jossa parhaillaan suoritat tai olet syksyn 2007 aikana suorittanut avoimen ammattikorkeakoulun opintoja

Arcada-Nylands svenska yrkeshögskola
 Diakonia-ammattikorkeakoulu
 EVTEK-ammattikorkeakoulu
 Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu
 HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
 Helsingin ammattikorkeakoulu
 Humanistinen ammattikorkeakoulu
 Hämeen ammattikorkeakoulu
 Högskolan på Åland
 Jyväskylän ammattikorkeakoulu
 Kajaanin ammattikorkeakoulu
 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu
 Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu / AVERKO
 Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
 Lahden ammattikorkeakoulu
 Laurea-ammattikorkeakoulu
 Mikkelin ammattikorkeakoulu
 Oulun seudun ammattikorkeakoulu
 Pirkanmaan ammattikorkeakoulu
 Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
 Poliisiammattikorkeakoulu
 Rovaniemen ammattikorkeakoulu
 Satakunnan ammattikorkeakoulu
 Savonia-ammattikorkeakoulu
 Seinäjoen ammattikorkeakoulu
 Svenska yrkeshögskolan
 Tampereen ammattikorkeakoulu
 Turun ammattikorkeakoulu
 Vaasan ammattikorkeakoulu
 Yrkeshögskolan Sydväst

10. Mitä alaa opiskelet tällä hetkellä ammattikorkeakoulussa avoimen ammattikorkeakoulun opintoina?

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

1. Humanistinen ja kasvatusala
2. Kulttuuriala
3. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
4. Luonnontieteiden ala
5. Tekniikan ja liikenteen ala
6. Luonnonvara- ja ympäristöala
7. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
8. Matkailu-, ravitsemis-, ja talousala
9. Muu, mikä?

11. Kuinka monta opintopistettä aiot suorittaa tänä lukuvuonna (syksy2007/kevät 2008)?

12. Oletko aikaisempina vuosina suorittanut ammattikorkeakoulussa opintoja avoimen ammattikorkeakoulun opintoina?

1. Kyllä
2. En

13. Jos olet aikaisemmin suorittanut ammattikorkeakoulussa opintoja avoimen ammattikorkeakoulun opintoina, kuinka monta opintopistettä tai opintoviikkoa olet suorittanut?

14. Mitä alaa olet aiemmin opiskellut avoimen ammattikorkeakoulun opintoina?

1. Humanistinen ja kasvatusala
2. Kulttuuriala
3. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
4. Luonnontieteiden ala
5. Tekniikan ja liikenteen ala
6. Luonnonvara- ja ympäristöala
7. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
8. Matkailu-, ravitsemis-, ja talousala
9. Muu, mikä?

15. Mikä on nykyisten opintojesi ensisijainen tarkoitus?

1. Tavoitteena suorittaa tulevaisuudessa ammattikorkeakoulututkinto
2. Ammatillisen osaamisen lisääminen
3. Itsensä kehittäminen
4. Keskenikäisen ammattikorkeakoulututkinnon loppuun saattaminen
5. Jokin muu, mikä?

16. Miten tärkeiksi koet seuraavat asiat opiskelusi kannalta?

erittäin tärkeä	tärkeä	jonkin verran tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan tärkeä	en osaa sanoa
5	4	3	2	1	0

1. Tavoitteenani on ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen.
2. Opiskelun kautta voin täydentää jo olemassa olevaa tutkintoa.
3. Opiskelu mahdollistaa keskeytyneiden opintojen loppuun suorittamisen.
4. Uuden koulutusuran etsiminen.

5. Haluan kehittää itseäni ammatillisesti.
6. Opiskelun kautta voin päivittää ammatillista osaamistani.
7. Opiskelu valmentaa työelämän muutoksiin etukäteen.
8. Opiskelun kautta voin saada uuden ammatin.
9. Opiskelu on väylä urakehitykselle.
10. Opiskelu mahdollistaa muodollisen pätevyyden saavuttamisen.
11. Opiskelu takaa paremman palkan tulevaisuudessa.
12. Opiskelu luo minulle paremman aseman työelämässä.
13. Opiskelu on yleissivistävää.
14. Opiskelun kautta voin kehittää itseäni ja oppia uutta.
15. Opiskelu on henkisesti haastavaa.
16. Opiskelu antaa virikkeitä.
17. Opiskelu luo sosiaalisia kontakteja.
18. Muutkin tuttavapiirissäni opiskelevat.
19. Opiskelu tuo vaihtelua päivään.
20. Opiskelu on minulle harrastus.
21. Opiskelu on osa elämäntapaani.
22. Työnantajani tukee opiskeluani.
23. Työnantajani toivoo minun opiskelevan.
24. Opiskelusta on muuta kuin työelämään liittyvää hyötyä.

Suunnitelmiasi ja odotuksiasi opiskelusta avoimessa ammattikorkeakoulussa

17. Aiotko jatkossakin suorittaa opintoja avoimen ammattikorkeakoulun opintoina?
 1. Kyllä
 2. Ei
18. Mitä ja minkä laajuisia opintojaksoja toivot järjestettävän avoimen ammattikorkeakoulun opintoina?
19. Toivomuksia ja odotuksia avoimen ammattikorkeakoulun toiminnalle?
20. Mikä on sinulle sopivin lähiopetuksen ajankohta?
 1. Arkipäivä
 2. Arki-ilta
 3. Viikonloppu
 4. Opetuksen ajankohdalla ei ole merkitystä
 5. Haluan opiskella verkko-opintoina, ei lainkaan lähiopetusta

Toivomme sinun kirjoittavan vapaamuotoisesti ajatuksiasi seuraaviin kohtiin.

21. Miten opiskelu ammattikorkeakoulussa avoimen opintoina sijoittuu elämänkaareesi?
(Millainen on opiskeluhistoriasi ja miksi opiskelet avoimen ammattikorkeakoulun opintoja juuri nyt?)
22. Mitkä tekijät vaikuttavat opiskeluusi?
 - Positiivisesti
 - Negatiivisesti
23. Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia ja odotuksia sinulla on opiskelusi suhteen?

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja B, Raportit 2/2008
ISSN 1457-0696

